

DE PUNTJES OP DE

VAN HET PRACT
HUMAN

SCH
SME

Juni 1956

Orgaan van de
CENTRALE COMMISSIE
PRACTISCH HUMANISME

SECRETARIAAT:

MAURITSSTRAAT 64

UTRECHT

TELEFOON 22870

A positive approach to Interviewing

door

Edward L. Flemming, Ed. D.

Director, Child Guidance and Speech Correction Clinic.

Jacksonville, Florida.

Gepubliceerd in tijdschrift

"Federal Probation" van september 1954.

De schrijver belicht in dit artikel de betekenis van het gesprek, in intermenselijke relaties. Het is door een juiste gesprekstechniek, dat twee mensen elkander leren begrijpen en benaderen. Alle andere middelen die een raadsman (counselor) ten dienste staan om zijn cliënt te leren kennen, zijn slechts hulpmiddelen bij het leggen van zijn werkelijke contacten. Het gaat echter niet alleen om gesprekstechniek; in de kern is het gesprek een menselijke situatie en kan alleen dan succes hebben, als de aandacht van de raadsman, vol goede wil, ook werkelijk tot de cliënt is gericht.

In de wederzijdse relatie wordt juist door en in het gesprek de mens geholpen om zichzelf te gaan zien. De raadsman moet zich daarbij zijn rol goed bewust zijn; hij dient geen zedenpreker of wetskenner te spelen, maar een mens te zijn zoals de andere, met al zijn eigen moeilijkheden en zijn gebreken. Alleen door geboorte, opvoeding, milieu- en andere omstandigheden is hij toevallig op de stoel van de raadsman gaan zitten, tegenover hem, die zijn eigen waarde moet leren vinden en daarbij geholpen moet worden.

Belangrijk is de houding van de raadsman. Ziet hij zijn cliënt als een weinig waardevol object van zijn bemoeienissen, als iemand die slechts bij de gratie van zijn leidende hand door het leven kan gaan, of kan hij de positieve elementen in de andere mens onderscheiden en zijn recht om een eigen leven te leiden, erkennen.

Aan welke eisen moet de raadsman als helper en gesprekspartner voldoen? Hij dient geestelijk "uitgegroeid" te zijn, zich innerlijk zeker te voelen en daarom in staat te zijn om zijn medemens vertrouwen te schenken. Alleen indien hij zijn eigen problemen ziet en durft aan te vatten, is hij in staat om de fouten en tekortkomingen bij zijn cliënt te onderkennen. Het respect voor de medemens houdt in, dat deze niet wordt afgemeten en beoordeeld naar de opvattingen van moraal en fatsoen, die de raadsman heeft. De raadsman moet zijn cliënt kunnen zien zoals hij werkelijk is en zoals hij kan worden. Eerst dan kan er sprake zijn van een goede binding en de mogelijkheid, om met en naast elkaar te werken aan de oplossing van het probleem; het kweken van eigenwaarde en zelfdiscipline, van zelfinzicht en zelfvertrouwen in de mens, die door zijn gedrag de maatschappelijke orde heeft verstoord. 1)

1) In dit artikel wordt vooral gedacht aan cliënten, die delinquent zijn.

Uitvoerig wordt ingegaan op de techniek van het gesprek en de houding en juiste instelling van de raadsman. Ook zijn toon, gelaatsuitdrukking en houding verraden gauw in hoeverre hij respect voelt en begrip heeft voor het standpunt van zijn cliënt. Zijn houding alleen vormt de basis waarop het wederzijds vertrouwen en begrip zich kan ontwikkelen. Hieruit moet de cliënt de krachten putten, om uiteindelijk zijn moeilijkheden op te lossen. Belangrijk is de keuze van de plaats waar het gesprek moet plaatsvinden, het scheppen van een passende sfeer en de wijze waarop de cliënt wordt tegemoet getreden. In een eerste gesprek dient hem duidelijk gemaakt te worden, waar het "beiden" om te doen is en wat men "samen" wil bereiken. De persoon van de raadsman is alles bepalend; hij moet de andere partij begrijpen, in zijn taal spreken en hij moet kunnen luisteren. De raadsman dient steeds zichzelf te blijven en moet niet proberen bepaalde gevoelens van afkeer of instemming te onderdrukken of te verbergen in onechte reacties. Bij het voortduren van de relatie tussen raadsman en cliënt, mag de eerste niet geestelijk verward raken in de problemen van de laatste; hij moet objectief het geheel blijven overzien, zonder echter een onpersoonlijke en koele houding in te nemen. Hij moet kunnen blijven geloven in zijn medemens en zich bewust zijn van zijn vermogen tot helpen. Alleen deze zekerheid doet de cliënt zijn zelfvertrouwen herkrijgen.

Aandacht verdient het probleem van de "negative feelings" (haat, angst, smart) in de mens, die door de maatschappij niet worden geaccepteerd. Gewaarschuwd wordt tegen de neiging deze gevoelens weg te denken en weg te drukken. De raadsman moet proberen om in het gesprek juist deze negatieve gevoelens in zijn cliënt naar voren te doen komen en met de cliënt te beschouwen. Alles hangt ook hier af van de sfeer, waarin men tot elkaar tracht te komen.

De cliënt moet steeds het gevoel hebben te worden geaccepteerd; al te gauw kan hij de indruk krijgen slechts "object" te zijn van de belangstelling van zijn raadsman. Daarom ook dient het gebruik van stopwoorden en herhalingen te worden vermeden en de raadsman moet van zijn werkelijke aandacht voor de problemen van zijn medemens blijk geven. Resumerend kan worden gezegd, dat het belangrijkste deel van het gesprek is, de cliënt te stimuleren een weg te vinden, waarlangs hij kan komen tot het begrijpen van zichzelf in de werkelijke situatie van zijn leven.

Wanneer de cliënt zover is, kan hij worden "losgelaten". Niet abrupt, niet gedwongen, maar nadat hij zichzelf in staat voelt om zijn eigen weg te gaan. Daarentegen moet hij weten, altijd op zijn raadsman te kunnen terugvallen. In een vijftal punten geeft Flemming een overzicht van resultaten die "the interview", mits goed geleid, kan geven:

1. Door het bespreken van de problemen, vermindert de geestelijke gespannenheid.
2. Het kunnen zien en accepteren van de negatieve gevoelens, doet deze gevoelens plaats maken voor een meer positieve benadering van moeilijkheden.
3. Door het stimuleren van het zelfvertrouwen en van de wil om uit eigen krachten te putten bij het oplossen van problemen, wordt de persoonlijkheid van de mens ontwikkeld.
4. Het kunnen beschouwen van zichzelf zonder angst voor kritiek of wanbegrip, is een voldoening gevende ervaring.
5. Het besef, dat hij zelf heeft medegewerkt aan de eigen vorming, waardoor hij in staat is de werkelijkheid onder de ogen te zien, draagt veel bij tot het geluk van de mens.

ONZE BEELDENGALERIJ.

Een krantenbericht.

Praatjes over slechte mensen en allerlei wandaden die worden verricht, boeien ons maar matig. Vooral wanneer die praatjes ten doel hebben ons tot nadenken te stemmen.

Wat wil je, niemand zet graag de kelderdeur open om de vochtige schimmel van paddestoelen op te snuiven. Je richt je liever naar Willy Derby met z'n tonicum: "Zoek de zon op dat is zo flij-lij-lijn....!", en je kan er donder op zeggen dat menige buurman - met dat diep-denkende-voorkomen - z'n inspannende bezigheden graag opschort wanneer "De familie Doorsnee" in de lucht zit.

We zitten al vol genoeg met alles en nog wat, dat zorgen geeft, en waar we ons doorheen worstelen om daarna echt vrij te zijn. Dan knorren we genoeglijk en grijpen de krant. En daar heb je dan toch het gedruvel in een bericht met grote opmaak. Een jongen van 14 jaar vermoordt een agent met een bijl. Zo maar, met voorbedachten rade, om een revolver weg te kunnen nemen.

Deze werkelijkheid boeit ons wel, we denken even na.

Hoe is het toch mogelijk dat zo'n knaap dát doet, vragen we ons af. Dit nemen we zomaar niet; we zoeken naarstig, of dat kind een afwijking heeft. Zoiets doe je niet als je normaal bent. Ja, de jongen blijkt een moeilijke natuur te hebben. Maar abnormaal? Nee.

We denken snel verder. Wij zijn normaal, dus doen we zoiets niet. Dat jong deed iets abnormaals, dus dat kan niet als je normaal bent. Natuurlijk, op het moment van de handeling moet men abnormaal zijn. Ja maar daarvóór? Het was geen opwelling van drift, het was tevoren door-dacht en overwogen.

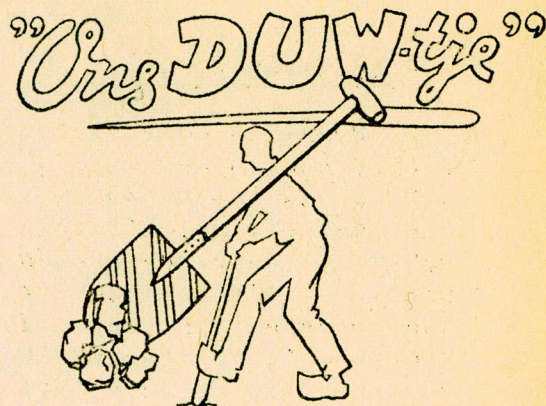
Weet U, het is voor ons "normale" mensen een ondraaglijke gedachte om aan te nemen dat dit kind aan ons gelijk is. Of scherper gezegd, dat wij precies gelijk zijn aan de misdadiger. Tussen hem en ons staat alléén de gepleegde daad. Hier begaan met voorbedachten rade; zonder drift, zonder wanhoop.

Er is verschil zegt U. Hij is vergiftigd door beeldromans en on-rijpe fantasieën. Dat zijn wij niet. Maar duizenden van ons verteren films die geen haar beter zijn, en schunnige romannetjes van 't zelfde allooi. En hoevelen van ons ondernemen niet af en toe van die rustig uitgedachte moordpartijen tegen een ander? Ja, in gedachten dan!

Hier ligt nu het verschil. Wij zijn wel zó door de wol geverfd dat we weten wat we doen. We koesteren onze moordlust in gedachten, maar we kennen het gezegde: "Ik zal wel uitkijken, ik brand m'n handen niet". Wij branden onze handen niet, maar vegen ze zelfs af uit vrees voor vuile handen.

En de sleutel van de kelder waarin onze bedenkelijke inventaris van menselijke tekorten schuilt hebben we goed weggeborgen. Zo goed, dat we de kelder vergeten met haar kwalijke geuren van vochtige schimmels. En als er ergens een misdaad geschiedt, zeggen we verontwaardigd:

- Hoe bestaat het dat iemand zoiets kan doen! -

TIEN RADIOLEZINGEN EN HUN GEBRUIK IN DE KAMPEN. V.

Open Vensters.

Weer een vergelijking dus. En derhalve: extra aandacht! Voor ongeveer een halve eeuw was het op het platteland nog vrij algemeen zo: Wanneer 's avonds de lamp aanging - bij ons ging de lamp niet "aan" maar "op"; het dorp had dan ook een lantaarnopsteker - moesten vooraf de blinden of luiken dicht. Vaak moest men daarvoor naar buiten: ze zaten aan de buitenkant.

De enkele voorbijgangers mochten niet naar binnen kijken. Wat daar gebeurde ging de ander niet aan; was niet bestemd voor de buitenwereld.

't Was wel wat vreemd deze angstvallige houding. Immers, kwam de "vreemdeling" binnen, dan was hij hartelijk welkom en was er niets te verbergen. Nu ja, verwachtte men visite, dan werd natuurlijk het beste beentje voorgezet. De gast werd ook toen keurig ontvangen. Dat hoorde zo.

De vensters 's avonds gesloten betekende voor de leden van het gezin de intieme beslotenheid van het familie-leven. Voor onze jeugdgenooten buiten betekende dit sluiten ermee te eindigen en dus: in huis! Bij lamplicht niet op straat. De luiken zijn dicht.

En nu? De vensters open; niet meer gesloten, ook 's avonds niet. De stad ging voor, het dorp volgt.

Niet één, maar meer lampen branden; schemerlampen, dure lampen en opvallend moderne. De stad brengt ze naar het dorp. Ook de meubelen; al even hypermodern. Mevrouw en m'nheer zitten te kijk in een woonkamer, die er mag zijn! En er is bezoek, veel bezoek, want dit gezin heeft "veel kennissen" En de voorbijgangers zien het en omdat het zo knus, zo gezellig lijkt en ook wel deftig staat, doet het hele dorp het. Het deftige dorp poseert; het heeft z'n houding bepaald.

Voor open vensters. En - "schemert" lang.

Het kan verkeren. En het zou de moeite lonen het dorpsleven van nu en dat van voor ongeveer een halve eeuw eens samen te bekijken. Vooruitgang? Achteruitgang?

Open vensters. Het blijft maar de vraag, waar U naar toe wilt met de vergelijking.

't Is duidelijk; de lezing bedoelt het heel anders. En zo kan het inderdaad ook. Het gezinsleven vormt een belangrijke kern in het gemeenschapsleven. Is een cel in en van de vele grotere, die samen de maatschappij vormen. Zo willen wij het graag en zo behoort het te zijn, menen wij. Of anders gezegd: het gezin zien wij graag als een orgaan van het grote organisme, dat er mede uit is opgebouwd; er zijn bestaansrecht en ook zijn bestaanszekerheid aan dankt.

Alweer: zo hoort het te zijn.

Vanuit de kerngebieden, de gezinnen, stromen langs tal van "mergstralen" - functies, organisaties, inrichtingen, takken van dienst - de levenssappen toe aan de maatschappij. Een andere vergelijking derhalve. Waarbij het gezin een belangrijke bron vormt, waaruit het grote geheel de kostelijke energieën heeft te putten.

En daarom was het geen goed gezin, waarvan het jongetje aan de moeder vroeg: "Wie is die man, die hier vaak 's nachts komt slapen?" Hij had er geen weet van, dat zijn vader voortdurend nachtdienst had.

Een gezin met veel gezinsmoeilijkheden is evenmin een gezonde kern, een goed functionerend orgaan. Het levert zijn aandeel aan de "massajeugd".

Hier staan ramen en deuren wel wat heel wijd open.

De lezing wijst op het goede gezin, waarin de vensters op de juiste wijze "open" staan. En tegelijk ook weer zo gesloten zijn, dat men zich niet uit angst of vrees afzondert van de buitenwereld. En evenmin zich te kijk stelt: "Zie ons eens!"

Het gezin is een oefenschool. Zij het dan niet voortdurend. Het heeft ook tijd en moeite over voor wat daarbuiten leeft.

Een oefenschool. Om wat te beoefenen?

Ziedaar dan meteen een grote goeueelheid oefenstof voor ons opgestapeld, die zich uitstekend leent voor een bespreking in de groep. Bij voorkeur in een kleine groep. Aan zulke groeps gesprekken hechten we grote waarde.

In het goede gezin worden beoefend en beleefd de momenten van: verdraagzaamheid, verantwoordelijkheid, van schoonheid, orde, welwillendheid, hoffelijkheid, voorkomendheid, geestelijke weerbaarheid, kritische zin, van geest- en wilskracht, van zorg voor zichzelf en anderen, van lichamelijke en geestelijke reinheid en vitaliteit, zowel als van lichamelijke en geestelijke gezondheid en veerkracht. Van volharding, aanpassing, gewetensvorming, geestelijke verrijking; van oefenen in denken, voelen willen en streven, in doorzetten, bezinning, ook in luisteren, praten, discussie voeren, verdedigen en aanvallen; in vertrouwen en aanvaarden, in

Wat een onderwerpen! Die allen de moeite van enigerlei bespreking met onze arbeiders wel lonen.

Deugden! Zeker. Zijn het de christelijke en maatschappelijke deugden, waarvan art. 42 van de wet op het lager onderwijs spreekt? Of zijn het ook humanistische deugden? Of enkel menselijke? Echt menselijke?

Wij komen zo gezien, vanzelf bij de "ontbindende krachten". Die vaak "slecht aangewende krachten" zijn.

Het verkeerde gebruik van radio, televisie, sport, spel enz., treedt in zo'n gesprek naar voren. En dus de geest van nihilisme. Waarbij het zijn waarde kan hebben de vraag te stellen of deze geest van nihilisme alleen in bepaalde klassen optreedt.

Zou het voor onze arbeiders niet heel goed zijn, want verhelderend en ook bevrijdend werken, wanneer wij tezamen kunnen opmerken, dat die geest overal opdoemt. En overal de menswording tegenwerkt.

Aanvangende in de ontwrichte, fout ingestelde gezinnen.

Wij breken hier af, want de lezing biedt zoveel stof voor opmerkingen, die wij in tal van gesprekken kunnen plaatsen. In de kampen en ook in de gezinnen, die ons nodig hebben.

De open vensters hebben ons nog meer te zeggen.

Raadsman D. Dijkstra.

-0-

NIEUWS UIT EN OM DE KAMPEN.

Op Walcheren was de kampbezetting de laatste tijd sterk gedund. Men heeft nu de bezetting van de kampen Serooskerke en Aagtekerke in laatstgenoemd kamp bijeengebracht.

In kamp Serooskerke zullen waarschijnlijk Ambonnezen worden gehuisvest. Ook het particuliere aannemerskamp bij St. Laurens is opgeheven. Het werk was blijkbaar gedaan.

De raadslieden De Priester en Schermer, die tezamen vier kampen verzorgden, kunnen zich nu dus weer beperken tot elk één kamp.

In de Wieringermeer is het kamp Slootdorp opnieuw bezet. Er zijn arbeiders in gehuisvest die bij de landbouwwerkzaamheden zijn ingeschakeld. De landbouw vraagt daar in het seizoen meer arbeiders dan ter plaatse beschikbaar zijn. Raadsman Peetoom heeft daarmee zijn werk hervat.

De drie raadslieden op Schouwen-Duiveland komen eenmaal per veertien dagen bijeen. Zij verdiepen zich dan in een studie van het menselijk gedrag, aan de hand van het boek van Overstreet, onder leiding van raadsman Hack.

-0-

UIT DE BELEVENISSEN VAN EEN RAADSMAN.

Het Woord. -

Het is altijd raak op maandagavond.

Uit diverse woonsteden komen ze terug naar het kamp met allerlei saamgezochte woorden aan de hand van min of meer vaag gestelde gegevens, ten doel hebbende een juiste opstelling te verkrijgen voor een kruiswoord-puzzle die geldelijke beloning in het vooruitzicht stelt.

Wel of niet overtuigd van persoonlijk gevonden woordschikkingen, voltrekt zich 's avonds in het kamp het vergelijkingsproces, aan de hand van eigen ontdekkingen, woordenboeken, encyclopaedieën, of wel het Egyptisch Droomboek dat door iemand gelijkwaardig werd bevonden als voorlichtend werk bij de oplossing van dergelijke vraagstukken.

Tegen de tijd dat de avond verstrijkt in boeiende woordenwisseling, wordt het gelijdelijk stiller en stiller in het afzijdig gelegen puzzelstudeervertrek, en blijft de éne hiertoe waardig gekeurde man eenzaam achter als eind-redacteur en verantwoordelijk opsteller van het slotcommuniqué als vrucht van gemeenschappelijk rijp beraad.

Meer dan veertig bijdragen, geschikt tot veelvuldige variatie, verhogen de kansen tot winst aanmerkelijk, terwijl het uitblijven van juiste inzendingen, de spanning van week tot week doet stijgen in toenemende mate, door het hoger geldelijk voordeel.

Deze denksport werkt als een fuik op de menselijke neigingen tot onderzoek, wat geen wonder is omdat we geboren zijn met een zucht tot weten. Vooral zéker weten.

En omdat de zichtbare ervaring van week tot week, aan de puzzelaars heeft geleerd dat de mens, zelfs in teamverband, niet alles weet, worden naast droom- en woordenboek of eigen vinding, nog fuiken uitgezet om de weetzucht te vangen van dominée, kapelaan of raadsman.

Zo kan het gebeuren dat onder het late lamplicht bij de nachtedactie nog een wile wordt gezocht in wonderlijke homogeniteit naar een laatste woordschikking ter completering van de hobby van een heterogeen gezelschap.

- Kan het soms "pater" zijn..., denkt de kapelaan hardop.
- Waarom niet "kater"? meent de raadsman.
- Sater, sater, sater"... repeteert de dominée.

De luttele dagen later vallende beslissing toont aan dat er opnieuw vermeende waarheden op zandgronden waren gebouwd.

- 't Kan verkeren, zei Bredero beleefd.

Kruis-of-Munt is gemener; die vreet aan de zoekende mens en z'n zucht naar zekerheid.

d'See-Uyl.

IETS OVER DE RIJKSWERKPLAATSEN.

Onze raadslieden in de arbeiderskampen staan meermalen verbaasd. Verbaasd, dat zij, bij de huidige grote werkgelegenheid nog zo vaak jonge, flinke en intelligente kerels in de A.W.-kampen ontmoeten, die toch andere mogelijkheden zouden kunnen hebben. In het gesprek met hen blijkt dan meestal, dat zij komen uit streken waar, ondanks de grote vraag naar arbeidskrachten in andere delen van het land, de werkloosheid nog groot is. Tegen migratie zijn vaak grote bezwaren, die lang niet altijd alleen aan de zijde van genoemde jonge mannen liggen, hoewel ook vaak blijkt, dat zij van de mogelijkheden onvoldoende op de hoogte zijn. Wat ook dikwijls verbaast is echter, dat zij van de mogelijkheid tot vakscholing op een Rijkswerkplaats niet of onvoldoende weten. En reeds verscheidene arbeiders zijn door de voorlichting van de raadsman en het stimulerend gesprek tot het besluit gekomen zo'n vakopleiding te gaan volgen.

Het leek ons nuttig in dit verband onze raadslieden over deze Rijkswerkplaatsen wat nader in te lichten, waarbij we overigens opmerken, dat elke arbeider aan het arbeidsbureau gedetailleerde voorlichting kan krijgen. Op ons verzoek hebben we van ambtelijke zijde onderstaand artikel ontvangen, dat we graag opnemen in ons blad. Het beschrijft de werkmethode en gang van zaken op de Rijkswerkplaats. Er blijven nog vragen open, die ons evenzeer interesseren, zoals bijvoorbeeld: Aan welke eisen moet de candidaat voldoen? Voor welke vakken wordt opgeleid? Hoe zijn de vergoedingen geregeld? Wat zijn de resultaten van de opleiding en welke kansen maakt de afgestudeerde cursist op de arbeidsmarkt? enz. We hopen ook daarover nog gegevens te ontvangen.

We wijzen voorts op een boekje, getiteld: "Scholing van Volwassenen", een uitgave van het Rijksarbeidsbureau, waarin de stof van onderstaand artikel uitvoeriger wordt behandeld. Het is in onze Centrale Bibliotheek opgenomen.

DE GANG VAN ZAKEN OP DE RIJKSWERKPLAATS.

Beschrijving van de vakopleidings-methode welke wordt toe-
gepast op de Rijkswerkplaatsen voor Vakontwikkeling.

I. De onderwijsvorm.

Aan onderwijs in het algemeen en aan het onderwijs van volwassenen in het bijzonder, moet als eis worden gesteld, dat het is aangepast aan de psyche van de gemiddelde leerling.

Voor de opleiding aan de Rijkswerkplaatsen moet er dus in de eerste plaats rekening mee gehouden worden, dat de gemiddelde leerling zowel lichamelijk als geestelijk volwassen is. Voorts moet niet uit het oog verloren worden, dat de gegadigden behoren tot de categorie van ongeschoolde arbeiders, die sedert het verlaten der lagere school hoegenaamd geen onderwijs meer hebben genoten.

De meesten van hen hebben gedurende 10 jaar of langer werk verricht, waarbij de problemen steeds concreet gesteld werden. Zij hebben zich geheel daarop ingesteld en kunnen dan ook over het algemeen moeilijk anders dan "al werkende denken"; men zegt ook wel, dat zij "met de vingers denken".

Bij het opstellen van de Rijkswerkplaats-cursussen werd dan ook van dit gegeven uitgegaan. Zo werd dan ook het geven van zogenaamde "praatlessen" vermeden. De gehele leerstof is als het ware verwerkt in werkstukken. Soms zijn veel werkstukken nodig om één probleem duidelijk te maken. Een sprekend voorbeeld hiervan vormt het uitslaan van kappen, waarvoor 9 werkstukken nodig waren.

Er is naar gestreefd de z.g. handvaardigheidsproblemen in het begin van de opleiding te leggen en eerst later de inzichtsmoeilijkheden aan de orde te stellen.

Het leren vlakvijlen is onder de handvaardigheidsproblemen te rangschikken en inzichtsmoeilijkheden worden onder meer aangetroffen in het aftekenen van werkstukken in de metaalvakken en het afschrijven van timmerwerkstukken.

Deze volgorde is aangehouden omdat de leerlingen de handvaardigheidsproblemen het gemakkelijkst overwinnen en voorts omdat het maken van werkstukken waarin de inzichtsmoeilijkheden zijn verwerkt, zekere handvaardigheidseisen stelt.

Vanzelfsprekend stelt het oplossen van handvaardigheidsproblemen ook enige eisen aan het inzicht, doch het blijkt, dat mensen met geringe verstandelijke vermogens door een goede training zich vrij snel de nodige handvaardigheid kunnen verwerven.

Anderzijds is het waar, dat het oplossen van inzichtsproblemen niet steeds nadrukkelijk handvaardigheid vereist. Er zijn heel wat inzichtsproblemen voor welke oplossing uitsluitend intellectuele gaven vereist worden.

Er bestaat dus een zeker onderscheid, al is het dan ook soms moeilijk vast te stellen tot welke categorie een bepaald probleem, i.c. vakprobleem, behoort.

De hiervoor bedoelde methode van al werkende leren, kan alleen worden toegepast bij hoofdelijk onderwijs. Daarbij kan iedere leerling de leerstof in het hem eigen tempo doorwerken. Het wachten van de ene leerling op de andere, waartoe klassikaal onderwijs hier zou noodzaken, is hierbij voorkomen en bovendien is het dan mogelijk de instructie voor een bepaald werk voor elke leerling in overeenstemming te doen zijn met diens behoefte.

a. Arbeidstechnische vooroefeningen.

Alvorens de leerlingen in de opleiding te confronteren met de handvaardigheidsproblemen van het vak, wordt hen een speciale cursus gegeven, speciaal er op gericht de leerling de vakhandelingen en de daarbij voorkomende bewegingen eigen te maken. Dit zijn de arbeidstechnische vooroefeningen, ook wel ritmische oefeningen genoemd.

De vakhandelingen welke zich tot opname in deze cursus lenen, zijn door een bewegingsanalyse ontdaan van de materiaalsmoeilijkheden, zodat de leerling daarbij uitsluitend bewegingsmoeilijkheden ontmoet.

Met materiaalsmoeilijkheden worden bedoeld alle problemen, die zich bij het stellen van de handelingen kunnen voordoen, voortvloeiende uit de eigenschappen van het materiaal. De moeilijkheden die de leerlingen onder vinden bij het maken van de beweging, voorzover zij niet behoren tot de zo-even bedoelde categorie, zijn de bewegingsmoeilijkheden.

Bijvoorbeeld:

Om een spijker in een plank te slaan is een beheerste armbeweging vereist, alsmede een inzicht in en een gevoel voor de materiaal-eigenschappen, teneinde te voorkomen, dat de spijker scheef gaat of buigt, dan wel, dat het hout scheurt,

Ten behoeve van deze oefeningen zijn apparaten ontwikkeld, welke mogelijkheden bieden met het gereedschap in de hand de juiste bewegingen te maken. Het tempo dezer bewegingen wordt door de instructeur met gongslag aangegeven. De instructeurs zullen er naar streven de bewegingssnelheid op te voeren tot iets boven de normale.

Hoewel de kwaliteit van de beweging er niet onder mag lijden, is de aandacht voor de snelheid van belang. De moeilijkheid van de beweging is immers afhankelijk van het tempo waarin zij wordt gesteld. De ervaring leert voorts, dat de leerlingen deze oefeningen minder serieus nemen, wanneer de bewegingen langzaam worden gesteld, terwijl veel ambitie valt waar te nemen, als een hoger tempo wordt aangehouden.

Deze lessen worden gegeven gedurende één uur per dag aan groepen van ten hoogste zes leerlingen en de totale duur varieert van 10 tot 15 lessen.

Daar deze cursus aan het begin van de opleiding gegeven moet worden, is de leerling in 2 of 3 weken hiermede klaar. In deze weken komt de leerling in de praktijk-cursus niet in aanraking met de gereedschappen, waarmee hij bij de arbeidstechnische vooroefeningen kennis maakt.

Speciale cursussen werden voor deze oefeningen samengesteld, waarbij nauwkeurig is vastgelegd wat de instructeur van minuut tot minuut met de leerling moet oefenen.

b. Praktijk-cursus.

De praktijkcursussen bestaan uit een reeks van werkstukken, welke in de gegeven volgorde moeten worden afgewerkt. Deze cursussenreeksen zijn onder te verdelen in series, waarvan de werkstukken hoofdzakelijk één vakprobleem omvatten. Als voorbeelden zijn hier te noemen: een boor(oefeningen)serie; een hak(oefeningen)serie; serie hoekkepers uitslaan, enz.

De eerste werkstukken van elke serie zijn erg gemakkelijk gehouden; de volgende werkstukken worden in toenemende mate moeilijker. De moeilijkheden welke in de laatste werkstukken van een serie zijn gelegd, zijn van dien aard, dat alleen de allerbeste leerlingen ze kunnen overwinnen. De moeilijkheidscurve van een cursus verloopt dus "zaagtands"-gewijze; de hoogtepunten vormen dan de eindpunten van de series.

De minst begaafde leerlingen zullen voor de eerste werkstukken van een serie nog goede prestaties kunnen leveren, zodat zij daaruit de nodige moed en zelfvertrouwen kunnen putten om door te zetten ook al ondervinden zij enige tegenslag bij de eindwerkstukken van de series.

De beste leerlingen kunnen zonder bijzondere inspanning goede resultaten behalen bij de beginwerkstukken, doch de eindwerkstukken van elke serie vergen toch ook van deze cursisten meer dan gewone inspanning.

Daar alle leerlingen op verschillende hoogte in de cursus werken, komt het dus voor, dat op een bepaald moment de slechte leerling betere cijfers behaalt dan de beste. Dit blijkt een gunstige invloed uit te oefenen op het moreel van alle cursisten.

Om de nodige afwisseling te bereiken, wordt de omvang van de werkstukken en daarmee dus ook de tijdsduur, vooral in het begin van de cursus klein gehouden. De gemiddelde tijd bedraagt rond 8 werkuren. De voor de werkstukken voorgeschreven tijden variëren van 130 tot 150% van de vakmantijden. Als regel zijn deze werktijden op calculaties gegrond, in enkele gevallen werd de werktijd proefondervindelijk bepaald. De eerste werkstukken van een serie hebben vrij ruime tijden; van de laatste werkstukken in een serie zijn de tijden relatief korter. Alle tijden moeten echter zodanig liggen, dat zij een zekere aantrekkingskracht op de leerling vermogen uit te oefenen; een te ruime tijdmaat leidt tot overdreven langzaam werken, te krappe tijden daarentegen geven het gevoel van "het is toch niet te halen", zodat meteen de ambitie om het te proberen weg is.

De werktijd zal stimulerende invloed uitoefenen, als hij zodanig gesteld is, dat de mensen het gevoel krijgen het werkstuk, door flink aan te pakken, binnen de gegeven tijd te kunnen afwerken.

c. Theorie-cursus.

Naast de praktijkcursussen zijn nog zogenaamde theoriecursussen ontwikkeld, welke ten doel hebben datgene van het vak te leren, dat in de praktijkcursus niet verwerkt kan worden en voorts de in de praktijkcursus verwerkte leerstof te herhalen.

Deze cursus bestaat uit een basis(grond)cursus van 44 opdrachten, welke door alle leerlingen van de bouw- en van de metaalcursussen moeten worden uitgevoerd, gevolgd door een voor elke cursus ontworpen speciaal gedeelte.

De gronde cursus beoogt het inzicht bij te brengen in het lezen van boven-, voor- en zij aanzichten, het neerslaan, het bepalen van de juiste vorm van doorsnijdingen en het bepalen van de ware lengte van wijkende lijnen. Voorts wordt in deze gronde cursus lagere-schoolkennis opgehaald.

Ook deze cursus omvat een reeks van taken of opdrachten, in opklimmende moeilijkheid en is onderverdeeld in series; in elke opdracht is één nieuwe moeilijkheid opgenomen.

Een opdracht omvat het maken van enige schetsen op geruit papier. De omschrijving van de opdracht is gegeven op een werkbrief en toegelicht door een tekening.

Evenals de werkbriefjes voor de praktijkwerkstukken, is ook hier puntsgewijze de juiste werkvolgorde vastgelegd, en zijn tevens beoordelingspunten gegeven.

De theoriecursussen worden gegeven op de wijze als bij de praktijkcursussen omschreven; het lesmateriaal wordt hierbij door de directeur verstrekt.

Wordt vervolgd.

ADRESLIJST SOCIALE AMBTENAREN.

De sociaal ambtenaar in de provincie Friesland, P. Hamelink,
Kantooradres: Willemskade 10a, Leeuwarden, tel. K 5100-6144,
Huisadres: Schubertstraat 38 b, Leeuwarden, tel. K 5100-7645.

De sociaal ambtenaar in de provincie Groningen, D.J. Nekkers,
Kantooradres: Zuiderpark 1, Groningen, tel. K 5900-20512,
Huisadres: Gorechtkade 64-b, Groningen, tel. K 5900-32252.

De sociaal ambtenaar in de provincie Drente, D. Berger,
Kantooradres: Prins Hendrikstraat 1, Assen, tel. K 5920-3445 en 3446,
Huisadres: Jozef Israëlsweg 26, Assen, tel. K 5920-3618.

De sociaal ambtenaar in de provincie Overijssel, A. Bootsgezel,
Kantooradres: Terborchstraat 12, Zwolle, tel. K 5200-4641 en 4642,
Huisadres: Minervalaan 8, Zwolle, tel. K 5200-3343.

De sociaal ambtenaar in de provincie Gelderland, P. Verhage,
Kantooradres: Velperweg 20, Arnhem, tel. K 8300-21641,
Huisadres: Bernhard Zweerslaan 95, Arnhem, tel. K 8300-30366.

De sociaal ambtenaar in de provincie Utrecht, L. Eringa,
Kantooradres: Plompstorengracht 14, Utrecht, tel. K 30-16529,
Huisadres: Sweelinckplein 3, 's Gravenhage, tel. K 1700-392287.

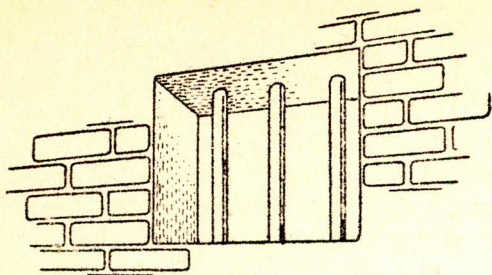
De sociaal ambtenaar in de provincie Noord-Holland, C. Steenlage,
Kantooradres: Nassaulaan 1, Alkmaar, tel. K 2200-4245,
Huisadres: Fazantenstraat 45, Den Helder, tel. K 2230-2012.

De sociaal ambtenaar in de provincie Zuid-Holland, L. Eringa,
Kantooradres: Bachmanstraat 60, 's Gravenhage, tel. K 1700-112080,
Huisadres: Sweelinckplein 3, 's Gravenhage, tel. K 1700-392287.

De sociaal ambtenaar in de provincie Zeeland, J.J. Kempe,
Kantooradres: Wagenaarstraat 4, Middelburg, tel. K 1180-2644,
Huisadres: Calandstraat 35, Vlissingen, tel. K 1184-413.

De sociaal ambtenaar in de provincie Noord-Brabant, J.L.M. Sengers,
Kantooradres: Koningsweg 42, 's-Hertogenbosch, tel. K 4100-3438,
Huisadres: Drielindendreef 56, Breda, tel. K 1600-3650.

De sociaal ambtenaar in de provincie Limburg, J.H.M. Notermans,
Kantooradres: Aylvalaan 28, Maastricht, tel. K 4400-8447,
Huisadres: Karolingenstraat 43, Maastricht, tel. K 4400-7253.

VAN ACHTER DE TRALIES

H A R R Y.

In het portaal van de gevangenis zei de portier tegen me:
"Als U even wacht - ik zal de directeur bellen, dat U er is".

Hij legde zijn hand op de telefoon. In de lange gang, die ik recht voor me had, was een oude man met twee vuilnisemmers naderbij gesloft en stond stil achter het ijzeren traliehek, dat hem de weg naar het portaal versperde. De portier stond op, maakte het rinkelend open en sprak: "Zet maar vast neer - ik moet even bellen".

Nu nam hij de haak van het toestel en draaide een nummer. De oude zette de emmers op de vloer en liep onmiddellijk naar het venster, dat uitzicht bood op de rijksweg. Gretig begon hij naar buiten te kijken, als werd daar een toneelvoorstelling opgevoerd. Maar er kwam niets voorbij.

"O ja directeur, hier is een meneer voor U", zei de portier. Hij zat onder een tegen de muur gehangen kaart, waarop stond: "Neemt deel aan de loterij van de vereniging voor gevangenispersoneel. Eerste prijs: een pressure cooker". Buiten stoof een autobus vol kinderen voorbij. De oude keek mij met een vermaakt lachje even aan en gaf me een knipoog.

"Wat doet een cipier met een pressure cooker?" dacht ik.
".... zal er U even naar toe brengen, zei de portier tegen mijn rug.
"O ja, graag, heel graag, dank U zeer, antwoordde ik, een beetje overdreven, maar gevangenschappen maken me altijd onrustig, want het is zo'n toeval dat je er zelf niet in zit, vind ik. Er moesten heel wat hekken en deuren worden open-gesleuteld eer ik de hand kon schudden van de directeur, een vriendelijke heer van middelbare leeftijd in een zonnige autodidacten-kamer, met rozen op de boekenkast, waarin "De leerschool van de spade" solide aanleunde tegen de "Pelgrimstocht der mensheid".

"Kijk, de oude stijl is gelukkig helemaal verleden tijd. Vroeger was het mensen opsluiten en daarmee uit. Maar nu doen we wat aan ze, geven ze vertrouwen, proberen ze terug te leiden....".

Een idealist, dat was wel duidelijk. Idealisten maken me nog onrustiger dan gevangenschappen. Als ze me, blijmoedig en dapper, vertellen wat ze allemaal doen, bezwijk ik bijna onder de last van wat ik allemaal nalaat. Dan wil ik "naar huis, naar bed, gordijnen toe", zoals Greshoff dichtte.

"We laten ze erg veel zelf doen, begrijpt U? Straks kunt U het niet afgesloten deel van de inrichting wel even bekijken, ik bedoel de kern van het gebouw, waar ze zich vrij kunnen bewegen. Maar dan leid ik zelf niet rond. Dan geef ik U expres even mee aan een van de mensen hier.

Een jonge man nog. Hij stal voortdurend. Ik heb hem al acht maanden. Maar het is een erg aardige, enthousiaste jongen en als U onbevangen met hem praat, zult U zelf wel merken dat hij het naar zijn zin heeft hier".

Even later stond hij voor me - Harry, een lange, blonde jongen van een jaar of twintig, breed lachend, maar met verschrikte, droevige ogen die van je weg dwaalden als je er in keek.

"Kijk meneer, dit is een gemeenschappelijke werkzaal, 't Is wel een fijne zaal, vindt U niet? We hebben 'm zelf zo'n beetje versierd, met dingetjes die we leuk vinden, uit bladen geknipt en zo...".

Overal liepen gevangenen om ons heen. Je zag domme gezichten en problematische en stugge. Er was vooral veel trotse eenzaamheid voorhanden.

"En dit is ons tekenlokaal. Ook wel een fijn lokaal. Pas nieuw. Hier mogen we tekenen en schilderen. Kijk, hier zit ik. Ik vind het wel leuk schilderen. Maar ik ken er nog niet veel van".

Hij opende een map, waar zijn naam op stond. En daar had je Harry dan eindelijk, in waterverf - de echte Harry, die het niet fijn vond en nooit fijn zou vinden.

"Dat is een landschap".

Een in broeierige, ondoorzichtige kleuren geschilderd woud, aan alle kanten hopeloos dichtgegroeid, waar Klein Duimpje alleen nog maar die vreselijke reus kon vinden..

"En dit is in mijn dorp...."

Een straatje, dat wel bitter definitief doodliep.

"En deze, hier"

Een krater van rood en zwart, en groen, waarin je eindeloos kon blijven vallen, net als in een droom.

"Dat is "geluk", ziet U. Zo'n onderwerp krijgen we dan op. Ik vind het best leuk om te doen. O, we hebben het hier fijn, meneer. En elke week een film"

Maar toen ik hem aankeek, vluchtten zijn ogen haastig naar de Harry, die dit allemaal geschilderd had.

("Kronkel" uit Parool van 15 juni 1956).

V E R S C H E N E N:

1. Opstellen over forensische psychiatrie, door Dr.Mr. F.M. Havermans, geb. f. 9.75, uitgave van J.J. Romen te Roermond.
Uit de critieken: "Een eenvoudig en zeer begrijpelijk geschreven boek."
2. Over geestelijke volksgezondheid, door Dr.Mr. F.M. Havermans, ingen. f.2.75, uitgave van J.J. Romen te Roermond.
Uit de critieken: Deze voordrachten, gehouden voor overwegend katholieke toehoorders, zijn toch ook voor andersdenkenden goede lektuur.....
Zij zijn heel eenvoudig geschreven, maar tonen toch hun wetenschappelijke achtergrond."
3. Mens en Misdaad, door M. Zeegers, f. 8.50, uitgave van Bosch & Kenning te Baarn.
Uit de critieken: "In dit goed leesbare boek geeft de Haagse zenuwarts een beknopte, enigszins populair aandoende, maar toch zeer zeker verantwoorde, beschouwing over de samenhang tussen psychische afwijkingen en delict."

-0-

UIT DE TIJDSCHRIFTEN:

In het maandblad voor berechting en reclassering, Nr. 6, juni 1956, is een bijdrage opgenomen van Prof. Mr. J.M. van Bemmelen, die tot titel draagt:

"De voorwaardelijke veroordeling op de helling."

Hij formuleert zeven wensen, die als volgt luiden:

- 1 dat de regeling der voorwaardelijke veroordeling zal worden vereenvoudigd, zodat de desbetreffende bepalingen weer beter leesbaar en voor iedereen begrijpelijker worden;
- 2 dat aan de rechter nog veel meer vrijheid, dan thans het geval is, worde gelaten om iedere combinatie-mogelijkheid te benutten, die hem voor het gegeven geval juist voorkomt;
- 3 dat de mogelijkheid worde geschapen voor de rechter om een gedeeltelijke tenuitvoerlegging van de straf te gelasten in geval van overtreding der voorwaarden;
- 4 dat de mogelijkheid van V.V. en van combinatie van O.V. aan de rechter ook worde geboden bij straffen van langer dan één jaar en wel, om de gedachten te bepalen, tot een maximum van vijf jaren;
- 5 dat aan de politierechter de mogelijkheid worde gegeven om, in geval van voorwaardelijke veroordeling, te gaan boven het maximum van zes maanden tot een maximum van een jaar.

- 6 dat aan de rechter de mogelijkheid worde gegeven om te gelasten dat een voorwaardelijk veroordeelde onder toezicht van een ambtenaar en niet van een particuliere toezichthouder zal komen;
- 7 dat de mogelijkheid van intrekking der V.V. op grond van wangedrag enigszins worde beperkt.

Men leze het artikel.

=====

(Het artikel op pagina 1 en 2 is overgenomen uit "Documentatieblad" Jan./Februari 1956, uitgave van het Studie- en Voorlichtingscentrum van het Ministerie van Justitie).